Sprawozdanie administracyjne

Wydziału Powiatowego powiatu chojnickiego

za

rok 1922 i 1923

Drukarnia Zakładu Poprawczego w Chojnicach

1.102

Stosownie do § 127 Ordynacji Powiatowej z dnia 13. grudnia 1872 roku przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu sprawozdanie administracyjne za czas od 1. kwietnia 1922 roku do 31. grudnia 1923 roku.

Ogólne.

Sejm ustawodawczy uchwaliwszy dnia 29. lipca 1922 r. ordynację wyborczą rozwiązał się.

W dniu 5. listopada 1922 r. odbyły się w całej Polsce wybory do Sejmu, dnia zaś 12. listopada 1922 r. wybory do Senatu. Wybory do Sejmu wykazały na naszych kresach zachodnich przewagę żywiołu polskiego, a powiat chojnicki, uchodzący dotąd za jeden z najbardziej zniemczonych powiatów, wystawił sobie przy tych wyborach chlubne świadectwo swej polskości.

Sejm i Senat, złączone w Zgromadzenie Narodowe dokonały nasamprzód największego i najzaszczytniejszego swego dzieła — wyboru pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej. W dniu 9. grudnia 1922 r. wybrany został przez Zgromadzenie Narodowe Prezydent Rzeczypospolitej p. Gabryel Narutowicz, który jednakowóż już w dniu 16. grudnia 1923 r. padł ofiarą zbrodni ohydnej, która wywołała w całym kraju jednomyślne oburzenie, potępiając ten nawskroś haniebny mord. Przygnębienia wywołanego szalonym tym czynem szaleńca nie zdoła zatrzeć wybór nowego Prezydenta Rzeczypospolitej w osobie p. Stanisława Wojciechowskiego, dokonany przez Zgromadzenie Narodowe dnia 20. grudnia 1923 r.

W pierwszą podróż wizytacyjną wybrał się p. Prezydent Rzeczypospolitej Wojciechowski na Pomorze do Kaszub. Powiat chojnicki nie miał niestety tego zaszczytu, witać i gościć w swych granicach Dostojnego Gościa.

Statystyka.

Statystyka podana w sprawozdaniu za rok 1920/21 nie uległa zmianie.

Wedle pierwszego powszechnego spisu ludności z dnia 30. września 1921 r. posiada powiat chojnicki 71 228 mieszkańców. Z tego jest mężczyzn 34 259, kobiet 36 969. Na gminy miejskie (Chojnice i Czersk) przypada 17 140, na gminy wiejskie 45 755, a na obszary dworskie 8 333 ludności. 48 359 mieszkańców powiatu zalicza się do narodowości polskiej. Zwierząt domowych naliczono: koni 7762, bydła rogatego 27 165, owiec 22 792, trzody chlewnej 27 405.

Powierzchnia powiatu chojnickiego wynosi ca. 185 765 ha.

Do powiatu chojnickiego należy miasto Chojnice, 88 gmin wiejskich oraz 40 obszarów dworskich i leśnych.

Starosta i deputowani.

Na czele administracji powiatowej stał od dnia przejęcia powiatu chojnickiego przez władze polskie p. Starosta Szambelan Stanisław Sikorski. Z dniem 1. kwietnia 1923 r. ustąpił p. Szambelan Stanisław Sikorski z zajmowanego stanowiska starosty chojnickiego. Na mocy dekretu p. Wojewody Pomorskiego z dnia 20. marca 1923 r. (l. dz. II a 759/23) objął z dniem 1. kwietnia 1923 r. starszy referent p. Wawrzyniec Jankowski funkcje tymczasowego kierownika Starostwa chojnickiego. Zaś dekretem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 23. maja 1923 r. (l. dz. 5 387) poruczono kierownictwo Starostwa chojnickiego dotychczasowemu Staroście gniewskiemu panu Janowi Popielowi, który też od dnia 28. czerwca 1923 r. stoi na czele administracji powiatowej.

Podczas urlopu wypoczynkowego zastępował p. Starostę starszy referent pan Wawrzyniec Jankowski.

Sejmik Powiatowy wybrał na stanowisko deputowanych powiatowych adwokata Feliksa Kopickiego z Chojnic i ks. dziekana Alfonsa Szulca z Konarzyn.

Sejmik Powiatowy.

Sejmik Powiatowy składa się na mocy wyborów dokonanych dnia 4. grudnia 1921 r. z 49 członków.

Wobec prawomocnego jednakowoż unieważnienia wyborów do Sejmiku Powiatowego w okręgu wyborczym Leśno i Borzyszkowo zarządził p. Wojewoda Pomorski przeprowadzenie nowych uzupełniających wyborów w okręgu Leśno i Borzyszkowo.

Skład obecny Sejmiku Powiatowego jest następujący:

1. Feliks Kopicki, adwokat, Chojnice
2. Jan Kaletta, właściciel domu, Chojnice
3. Józef Bembenek, strażnik kolejowy, Chojnice
4. Piotr Górecki, inwalida wojenny, Chojnice
5. Leon Schmelter, kupiec, Chojnice
6. Ernst Eilers, rolnik, Chojnice
7. Karol Stam, kupiec, Chojnice
8. Józef Ostrowski, właściciel drogerji, Czersk
9. Jan Manikowski, kapitalista, Czersk
10. Józef Skubicki, robotnik, Czersk
11. Franciszek Kręski, cieśla, Czersk
12. Cyryl Dobek, gospodarz, Karsin
13. Ks. Edmund Zapałowski, Karsin
14. Jan Bruski, właściciel ziemski, Przytarnia
15. Jan Piechowski, rolnik, Kosobudy
16. Leonard Wroblewski, kupiec, Brusy
17. Antoni Skorczewski, rolnik, Kinice

18. Franciszek Skwierawski, robotnik, Brusy
19. Leon Sochaczewski, rolnik, Melanówko
20. Adam Wolszlegier, właściciel dóbr rycerskich, Cołdanki
21. Antoni Jankowski, rolnik, Melanówko,
22. Józef Urbański, włodarz, Szenfeld
23. Józef Gierszewski, rolnik, Męcikał
24. Alojzy Pruszak, dzierżawca domeny państwowej, Krojanty
25. Jan Gierszewski, karczmarz, Charzykowo
26. Marjan Laugner, dzierżawca domeny, Pawłowo
27. Antoni Krenski, rolnik, Rytel
28. Hilary Hoffmann, rolnik, Lasek
29. Wincenty Czarnowski, rolnik, Zapędowo
30. Jan Cyman, rolnik, Malachyn
31. Władysław Sowiński, wójt, Łęg
32. Damazy Kropidłowski, sołtys, Gotelpie
33. Mikołaj Kukliński, chałupnik, Złemięso
34. Paweł Welkowski, posiedziciel, Będzmierowice
35. Ks. Józef Czapiewski, Swornegacie
36. Franciszek Rekowski, krawiec, Czyczkowy
37. Edmund Sikorski, dziedzic, Leśno
38. Wincenty Główczewski, właściciel ziemski, Lamk
39. Józef Słomiński, nauczyciel, Wiel. Glisnó
40. August Lew-Kiedrowski, wójt, Brzeźno
41. Józef Łukowicz, dzierżawca, Przymuszewo
42. Jan Główczewski, właściciel ziemski, Lipnice
43. Jan Zołtkowski, sołtys, Borzyszkowy
44. Ks. dziekan Alfons Schulz, Konarzyny
45. Jan Dykier, wójt, Dzięgel,
46. Jan Gliszczyński, wójt, Modziel
47. Teodor Adamczyk, rolnik, Borowe
48. Aleks. Konitzer, budowniczy, Czersk
49. Ronald Romkowski, rzeźnik, Karsin

Posiedzeń Sejmiku Powiatowego było w roku 1922/23 sześć i to dnia 16. I. 22 r., 12. IV. 22 r., 17. VI. 22 r., 29. XII. 22 r., 24. VIII. 23 r. i 15. XII. 23 r.

Wydział Powiatowy.

Skład członków Wydziału Powiatowego zmienił się o tyle, że w miejsce komisarycznego starosty p. Szambelana Sikorskiego urzęduje od 28. czerwca 1923 r. starosta chojnicki p. Jan Popiel. Należą więc do niego pp.

1. Starosta Jan Popiel jako przewodniczący
2. Edmund Sikorski, właściciel dóbr rycerskich, Leśno

3. Jan Gliszczyński, właściciel ziemski, Modziel
4. Józef Chrzanowski, właściciel dóbr rycerskich, Zbeniny
5. Karol Kreich, właściciel dóbr rycerskich, Czartolomie
6. Dr. Alojzy Sobierajczyk, burmistrz, Chojnice
7. Józef Ostrowski, właściciel drogerji, Czersk.

Wydziałowi Powiatowemu przedłożono do uchwały w roku kalendarzowym 1922 — 265, zaś w roku 1923 — 232 spraw.

Liczba numerów dziennika w biurach Wydziału Powiatowego wynosiła w roku 1922 17 986, w roku 1923 18 659 spraw.

Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

A. Biuro Wydziału Powiatowego.

1. Naczelny sekretarz Wydziału Powiatowego Władysław Mięsikowski,
2. sekretarz Wydziału Powiatowego Józef Lipski,
3. asystent Bernard Chrapkowski,
4. 12 sił pomocniczych i 3 stenotypistki.

B. Urzędnicy Powiatowej Kasy Oszczędności i Komunalnej

1. Dyrektor Stanisław Polachowski,
2. 4 siły książkowe oraz kasjerka na podstawie prywatnego najmu usług.

C. Wdowy po urzędnikach.

1. Wdowa po budowniczym powiatowym von Schütz,
2. wdowa po dyrektorze Powiatowej Kasy Komunalnej i Powiatowej Kasy Oszczędności Heiden

Rozkład pracy.

Nr. Wydz.	Nazwisko kierownika	Zakres pracy
W. P. I.	Mięsikowski, naczelny sekretarz Chrapkowski, asystent	Nadzór i kontrola wszystkich przez Wydział Powiatowy załatwionych spraw. Sprawy do posiedzeń Wydziału i Sejmiku Powiatowego. Sprawy policyjne wymagające zgodność Wydziału Powiatowego. Sprawy personalne. Sprawy koncesyjne. Sprawy kontraktów dzierżaw polowania gminnego. Administracja majątku i domu powiatowego oraz nieruchomości powiatowych nie należących do zakresu Wydziału Budowlanego. Ogólna administracja gmin, solectw i wójtostw. Sprawy taksatorów bydła, licencjonowanie stadników i hodowli bydła. Kalkulacja i sprawy rewizji Powiatowej Kasy Komunalnej i Oszczędności. Rewizje wójtostw, solectw i kas gminnych.
W. P. II.	Lipski, sekretarz	Zasiłki wojskowe. Ubezpieczenie od wypadków w rolnictwie. Sprawy opięki społecznej. Zakres pracy podany przy sprawozdaniu tejże. Sprawy ubogo-gminnych i -krajowych. Sprawy sanitarne (umysłowochorych, głuchoniemych, ociemniałych i epileptyków). Zapomogi wzgl. zatrudnienie bezrobotnych. Sprawy wodne, meljoracyjne oraz spółek wodnych. Dostarczenie drzewa opałowego dla niezamożnych. Ogólna administracja urzędów stanu cywilnego. Rewizje urzędów stanu cywilnego. Przygotowanie spornych spraw mieszkaniowych na posiedzenie Izby Mieszkaniowego Urzędu Rozjemczego. Opracowanie dekretów oraz uchwał powziętych przez Izbę M. U. R. Wymiar i pobór daniny lasowej.
W. P. III.	Lewandowski, siła pomocnicza	Podatki i opłaty na rzecz powiatu oraz wymiar i pobór różnych składek na rzecz związków samorządu wojewódzkiego.

Sprawozdanie Powiatowej Kasy Komunalnej za rok 1922/23.

Dochód:

Administracja resztów.

Dochód	1 477 396,40	mk.
Rozchód	—	
Stan	1 477 396,40	mk.
Pozostałość	115 892,—	„

Stan administracji głównej w roku 1922:

Oszczędność z ubiegłego roku administracja i resztów . .	1 477 396,40	„
Odchodzi fundusz bieżący	18 000,—	„
Pozostaje	1 459 396,40	mk.
Oszczędność z roku 1922	2 525 557,86	„
Suma oszczędności przy końcu 1922 r.	3 984 954,26	mk
Dochodzi fundusz bieżący	18 000,—	„
Przeniesiony stan do administracji resztów 1923 roku . .	4 002 954,26	mk.

Pozostałości dochodowe:

Z administracji pozostałości	115 892,—	mk.
Z administracji głównej	48 309 558,98	„
Razem	48 425 450,98	mk.

Długi powiatowe.

1. Powiatowe zapisy długu	25 700,—	mk
2. Ewangielickiej parafji kościelnej Czersk	51 000,—	„
3. W miejskiej kasie oszczędności w Cytawie (Saksonja) .	576 539,15	„
4. W powiatowej kasie oszczędności Chojnice . . .	232 887,94	„
5. W Prowincjonalnej Ubezpieczalni od Ognia w Gdańsku .	69 290 60	„
6. W Krajowym Zakładzie Ubezpieczeń Zachodnio-Pruskim w Gdańsku	384 387,88	„
7. W Powiatowej Kasie Oszczędności Chojnice	80 749,45	„
8. W tej samej	120 000,—	„
9. W tej samej	79 542,27	„
Razem	1 620 097,29	mk.

Majątek powiatu.

I. Inwentarz martwy i przedmioty ruchome.	1922	1923
1. Wartość posiadłości gruntowych	1 624 800,—	479 790 000,—
2. Wartość żwirówek, dróg brukowanych itd., o ile przez powiat zostają utrzymane	95 880 000,—	18 652 275 000,—
3. Wartość budynków	17 673 000,—	1 602 900 000,—
4. Wartość inwentarza i przedmiotów ruchomych	1 405 500,—	421 650 000,—
5. Wartość powiatowej bibljoteki wędrownej .	6 000,—	60 000,—
II. Kapitał i zasoby pieniężne:		
1. Złożone na książeczce depozytowej nr. 3042	73 000,—	73 000,—
2. Złożone na książeczce depozytowej nr. 6680 i 4403	5 402,26	5 915,14
3. Kapitał zakładowy Powiatowej Kasy Komunalnej	18 000,—	18 000,—
4. Zapasy funduszu budowy dróg		
5. a) Fundusz budowy żwirówek I	44 366,28	56 366,28
b) „ „ „ II	102 182,—	80 965,85
6. Zapas funduszu na wyposażenie straży ogniowej w powiecie	3 230,39	3 230,39
7. Fundusz budowy powiatowego domu chorych	523 368,60	523 368,60
8. Fundusz na budowę powiatowego domu chorych	—	—
9. Fundusz na opis dziejów powiatu chojnickiego	5 700,60	5 700 60
10. Fundusz powiatowej bibljoteki wędrownej .	2 571,77	2 571 77
11. Fundusz rezerwowy pow. kasy oszczędności przy końcu 1922 r.	505 500,58	891 479,55
12. Zapas z podwyżek zaoszczędzonych podług rachunkowego zestawienia za rok 1922 . .	58 484,28	—
13. Fundusz wsparć wojennych	17 931,71	17 931,71
14. Kapitał zakładowy i fundusz rezerwowy powiatowego banku	600 000,—	600 000,—
15. Złożone na książeczce depozytowej nr. 2181 .	31 654,53	34 977,25
	118 580 693,—	21 158 988 507,14

Rachunek roczny Powiatowej Kasy

Podług etatu		W przeciwstawieniu do etatu więcej		mniej		Prawdziwy dochód wzgl. rozchód		Tytuł	Przed- przychodu
M	fen	M	fen	M	fen	M	fen		
									Administracja
									Do-
—	—	—	—	—	—	—	—	I.	Kwoty do dyspozycji
500	—	—	—	500	—	—	—	II.	Z majątku
300000	—	—	—	49998	34	250 001	66	III.	Z posiadłości
4 504 060	—	19 946 745	—	—	—	24 450 805	—	IV.	Zapomogi państwowe, innych
568000	—	—	—	268000	—	300 000	—	V.	Dodatki do ogólnych
78200	—	8801	—	6065	—	80936	—	VI.	Z administracji po
1810	—	9	—	1 510	—	309	—	VII.	Dochód ze spornych nych
1 500000	—	—	—	284 096	69	1 215 903	31	VIII.	Za opatrywanie
76676000	—	9439738	63	8219613	76	77896124	87	IX.	Podatki, opłaty
421	40	—	—	—	—	421	40	X.	Dodatkowe opodatkowanione
10922	50	282 429	15	—	—	293351	65	XI.	Nieprzewidziane do-
83639913	90	29677722	78	8829783	79	104 487852	89		Ogólna suma
		20847938	99						

Komunalnej za rok 1922/23.

mi o t wzgl. rozchodu	Jest ℳ	₰	Suma ℳ	₰	Pozostałość ℳ	₰	U w a g i
bieżąca							
chód							
z ubiegłych lat	—	—	—	—	—	—	
powiatowego	—	—	—	—	—	—	
gruntowych	—	—	100 001	66	150 000	—	
prowincjonalne i z miejsc	—	—	24 450 805	—	—	—	
kosztów administrac.	—	—	300 000	—	—	—	
wiatowych żwirówek	—	—	80 936	—	—		
spraw administracyj- i kar	—	—	309	—	—	—	
chorych i ubogich	—	—	1 109 603	29	106 300	02	
i pobory	—	—	29 842 865	91	48 053 258	96	
wanie wzgl. zape- korzyści	—	—	421	40	—	—	
chody i dla zaokrągl.	—	—	293 351	65	—	—	
dochodów	—	—	56 178 293	91	48 309 558	98	

Rachunek roczny Powiatowej Kasy

Podług etatu M	Podług etatu Pf	W przeciwstawieniu do etatu: więcej M	więcej Pf	mniej M	mniej Pf	Prawdziwy dochód wzgl. rozchód M	Prawdziwy dochód wzgl. rozchód Pf	Tytuł	Przed- przychodu
									Administracja
									Roz-
77933	90	5585	24	1051	92	82467	22	I.	Oprocentowanie i amor-
8060000	—	10899	—	6592713	45	1478185	55	II.	Administracja posia-
23400670	—	4013489	30	8619129	58	18795029	72	III.	Ogólna administracja
3701160	—	—	—	468366	—	3232794	—	IV.	Administracja okrę-
31068000	—	3685824	24	18442899	26	16310924	98	V.	Administracja żwi-
12050	—	431	80	50	—	12431	80	VI.	Budowa
6502000	—	791710	—	3007960	50	4285749	50	VII.	Opieka nad choremi
245500	—	20265	—	103565	50	162199	50	VIII.	Sprawa
362600	—	100103	—	62600	—	400103	—	IX.	Kultura krajowa, do- bliczne
10000000	—	—	—	1258195	—	8741805	—	X.	Podatki
210000	—	9121	—	68075	22	151045	78	IX.	Nieprzewidziane
83639913	90	8637428	58	38624606	43	53652736	05		Ogólna suma
				29987177	85				
									Przeciw-
									Ogólna suma
									Ogólna suma
									Zatem
									Dochodzi zapas
									Ogólny stan przy końcu

Komunalnej za rok 1922/23.

miot wzgl. rozchodu	Jest ℳ	₰	Suma ℳ	₰	Pozostałość ℳ	₰	Uwagi
bieżąca							
chód.							
tyzacja długów powiat	—	—	82467	22	—	—	
dłości gruntów	—	—	1478185	55	—	—	
powiatowego obwodu	—	—	18795029	72	—	—	
gów wójtostw	—	—	3232794	—	—	—	
rówek powiatowych	—	—	16310924	98	—	—	
dróg	—	—	12431	80	—	—	
i ubogimi	—	—	4285749	50	—	—	
zdrowotnościowa	—	—	162199	50	—	—	
broczynne cele i pudobro	—	—	400103	—	—	—	
	—	—	8741805	—	—	—	
wydatki	—	—	151045	78	—	—	
rozchodu	—	—	53652736	05	—	—	
stawienie.							
dochodu			56178293	91	48309558	98	
rozchodu			53652736	05	—	—	
pozostaje			2525557	86	48309558	98	
administracji resztów			1477396	40	115892	—	
roku rachunkow. 1922			4002954	26	48425450	98	

Powiatowa Kasa Oszczędności w Chojnicach.

Bilans za rok 1922.

		ℳ	₰
Aktywa:			
1. Dłużnicy hipotek		3 771 391	23
2. Własne papiery wartościowe:			
a) funduszu głównego	1 825 926,25		
b) „ rezerwowego	449 450,—	2 275 376	25
3. Skrypta dłużne		3 641 441	49
4. Zasób weksli		13 960 000	—
5. Konta bieżące		15 919 779	25
6. Zaległe odsetki włącznie kupony od papierów wartościowych			
a) funduszu głównego	84 964,32		
b) „ rezerwowego	9 135,—	94 099	32
7. Banki		41 726 907	57
8. Gotówka (stan kasy)		2 669 745	61
9. Ruchomość		11 700	—
10. Inne lokaty (funduszu rezerwowego)		432 894	55
	Razem	84 503 335	27

		ℳ	₰
Pasywa:			
1. Depozyta na 6076 książek depozytowych		26 949 225	90
2. Depozyta bankowe		1 822 258	01
3. Konta bieżące		52 745 213	46
4. Zaliczki bankowe		2 095 158	35
5. Fundusz rezerwowy		891 479	55
	Razem	84 503 335	27

Sprawozdanie
z działalności powiatowego urzędu budowlanego.

Utrzymanie dróg.

W czasie od 1. stycznia 1922 r. do 1. października 1923 r. urzędował budowniczy powiatowy Brokmann, od 15. października 1923 r. budowniczy powiatowy Koch.

Strażników szosowych posiada powiat 24.

a) Szosy i ich utrzymanie:

Ogólna liczba dróg podlegających urzędowi budowlanemu wynosi 188,964 klm. Z powodu braku większych funduszów i wskutek podskoczenia cen za robociznę i materjały, urząd budowlany był zmuszony, ograniczyć swoją działalność i wykonywał tylko najkonieczniejsze prace przy naprawie szos, jak ścinanie banknietów i regulowanie letnich dróg. Nowych szos lub dróg powiatowych z powodu braku funduszów nie budowano.

b) Drogi gminne:

Z powodu braku potrzebnych funduszów budowa dróg gminnych również spoczywała. Gminy były jedynie skazane na utrzymanie dróg i ich naprawienie Wygląd jest zadawalniający.

c) Szkółka drzew:

W powiecie istnieje jedna w roku 1920 założona szkółka drzew. Dozór nad utrzymaniem szkółki ma budowniczy.

Spółki wodne.

Spólek meljoracyjnych, pozostających pod kontrolą rzadu, posiada powiat 11.

1. Spółka dla regulacji Susker Mühlenfliess
2. Spółka dla odwodnienia łąk Peplina,
3. Spółka dla odwodnienia łąk Ostrowite—Granowo,
4. Spółka dla odwodnienia łąk Sania,
5. Spółka drenarska Ostrowite—Granowo,
6. Spółka drenarska Lichnowy,
7. Spółka dla regulacji młynówek Jarcewo,
8. Spółka dla utrzymania Brdy poniżej jeziora Łukomie,
9. Przymusowa spółka dla regulacji rzeki Niechwaszcza,
10. Spółka dla regulacji rzeki górnej Kamionki,
11. Spółka dla regulacji Brdy powyżej jeziora Łukomie.

Raz do roku odbywają się oględziny pod ścisłą kontrolą tutejszego urzędu i nawet najmniejsze niedomagania są natychmiast usuwane. Obecny stan spółek jest zadawalniający.

Na zasadzie art. 189 ustawy wodnej z dnia 19. września 1922 r. (Dz. U. R. P. nr. 102 z dnia 27. 11. 1922 r., poz. 936) oraz w myśl okólnika Pana Wojewody Pomorskiego z dnia 20. czerwca 1923 r. (l. dz. IX e 643/23) utworzono przy Starostwie:

Powiatowe Kolegjum dla Spraw Wodnych.

Do zakresu działania Kolegjum należy wydawanie uchwał w sprawach wodnych załatwionych przez władzę administracyjną I. instancji w myśl art. 187 wyżej cytowanej ustawy wodnej.

W skład Powiatowego Kolegjum dla Spraw Wodnych weszli:

a) jako członkowie:

1. Jan Popiel, Starosta chojnicki jako przewodniczący,
2. Wawrzyniec Jankowski, starszy referent, jako zastępca przewodniczącego,
3. Gólnik, kierownik Państwowego Urzędu Budownictwa Meljoracyjnego w Toruniu jako delegat budownictwa Meljoracyjnego,
4. Franciszek Czarnowski z Zalesia, właściciel ziemski, jako delegat Wydziału Powiatowego.

b) jako zastępcy członków:

Jan Główczewski, właściciel ziemski z Lipienicy.

Termin kadencji członków obywatelskich trwa lat 5.

Sprawozdanie Biura Opieki Społecznej.

Do zakresu Oddziału Opieki Społecznej przydzielono w 1922 roku sprawy bezrobocia, reemigrantów z Niemiec i opieki nad inwalidami wojennymi i cywilnymi. Oddział ten składa się z dwóch części, a mianowicie z urzędowej i powiatowej Opieki Społecznej.

1. Dział urzędowej Opieki Społecznej obejmuje następujące sprawy:
   Ubezpieczenie od nieszczęśliwych wypadków w rolnictwie. — Sprawy rent inwalidzkich, chorych, sierot i pozostałych po inwalidach. — Sprawy ubogo-gminnych i krajowych po myśli ustawy o siedzibie zasiłkowej z dnia 30. maja 1908 roku. — Umieszczenie umysłowo chorych, głucho-niemych, ociemniałych i epileptyków w zakładach krajowych. — Umieszczenie małoletnich w zakładach krajowych, celem przymusowego wychowania zapobiegawczego w myśl ustawy z dnia 2. lipca 1900 r. — Sprawy radców sierot. — Sprawy akuszeryjne. — Sprawy rozjemców i państwowego przymusowego szczepienia ospy.
2. Dział Powiatowej Opieki Społecznej obejmuje następujące sprawy:
   Opieka nad dziećmi, umieszczenie dzieci małoletnich w żłóbku, opieka nad inwalidami wojennymi i cywilnymi, opieka nad reemigrantami, opieka nad młodzieżą poza szkolną, opieka nad bezrobotnymi.

A. Z działalności Urzędowej Opieki Społecznej.

Zgłoszono w 1922 i 1923 roku 56 nieszczęśliwych wypadków. Liczba wypadków jest w latach 1922/23 mniejsza od poprzednich. Okazuje się, że rozporządzenie o przestrzeganiu przepisów o nieszczęśliwych wypadkach odniosło pożądane skutki. W latach sprawozdawczych podano do ukarania tylko 1 osobę, która przepisów zapobiegawczych nie przestrzegała.

Do uchwalenia spraw rentowych przedłożono 172 spraw.

1. odrzucono rent na mocy orzeczenia lekarskiego	69
2. zniżono rent na mocy orzeczenia lekarskiego	19
3. podwyższono rent na mocy orzeczenia lekarskiego	9
4. uchwalono rent dla okaleczałych po raz pierwszy	44
5. uchwalono rent dla pozostałych	4
6. wstrzymano wzgl. zawieszono renty	27
razem	172

Składki do Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie obliczono za rok 1922, w wysokości 345 mk., w stosunku do jednej marki wymierzonego podatku gruntowego i fikcyjnego. Poza składkami pobranemi w wyżej wspomnianej wysokości pobrano w roku 1923 na rzecz Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie jeszcze raz te same składki oraz dodatki i to dziesięciokrotnej wysokości. Składki zaś za rok 1923 obliczone w wysokości 30 000 mk. w stosunku do jednej marki wymierzonego podatku gruntowego fikcyjnego.

Wydatki Wydziału Powiatowego za rok 1922 za orzeczenia lekarskie, druki itd. wynoszą ogółem 435 026,50 mk.

Umieszczono chorych i ociemniałych w zakładach krajowych razem 27 osób, z tych w 1923 r. 4 osoby. Zwolniono z powodu zgonu lub wyleczenia 2 osoby. Koszta pielęgnacyjne za rok 1922 wynoszą ogółem 3 492 039,50 mk., zaś za rok 1923 ogółem 531 753 182,50 mk. Z tego płaci powiat $^2/_3$ a odnośne gminy $^1/_3$. Po myśli ustawy z dnia 2. lipca 1900 r. o przymusowem wychowaniu małoletnich umieszczono dwóch chłopców w Zakładzie Poprawczym w Chojnicach.

Na radców sierot, których się w każdej gminie lub obszarze dworskim po jednym znajduje, mianowano w roku 1922/23 32 nowych kandydatów.

Stan akuszeryjny walczy z ogromnemi trudnościami. Statuty są przedawnione, a nowy statut opracowuje obecnie Ministerstwo Zdrowia Publicznego, celem polepszenia bytu akuszerek powiatowych. Obwodów akuszerskich w powiecie jest zajętych 22, wolnych 2.

Szczepienie ospy odbyło się w roku 1922/23 prawidłowo; wypadków epidemicznych nie zanotowano.

B. Z działalności Powiatowej Opieki Społecznej.

Powiatowa Rada Opieki Społecznej ze specjalną uwagą załatwia sprawy inwalidów wojennych i cywilnych, jak również reemigrantów z Niemiec i udziela

bezzwrotnych zapomóg z funduszów specjalnie przez Województwo na ten cel przeznaczonych i jest reemigrantom pomocną w uzyskaniu odpowiednich mieszkań. Największą troską Powiatowej Rady Opieki Społecznej było uśmierzenie głodu i nędzy wśród najbiedniejszych powiatu chojnickiego. To też z dniem zaprowadzenia wolnego handlu w byłej dzielnicy pruskiej utworzono przy Wydziale Powiatowym biuro handlowe, celem potaniania chleba i zatrzymania w powiecie tej ilości zboża, jaka będzie do zapewnienia wyżywienia się ludności potrzebna.

Z żyta dostarczonego przez producentów rolnych zaopatrywał Wydział Powiatowy w czasie od 15. września 1921 r. do 22. listopada 1922 r. ca. 2 700, później 2 300 osoby ubogie w chleb tańszy. Z powodu braku funduszów oraz wyczerpania się zapasów żyta ukończył Wydział Powiatowy z dniem 23. listopada 1922 r. akcję zaopatrywania ludności ubogiej w chleb tańszy i pozostawił dalszą akcję niesienia pomocy najbiedniejszym i bezrobotnym powiatu chojnickiego w rękach Miejscowych Rad Opieki Społecznej, które po myśli zapadniętych uchwał organizacji rolniczych w powiecie będą w miarę potrzeby przez nie w naturaljach lub ewentualnie zasoby pieniężne wspierane.

Sprawozdanie z działalności Biura Handlowego.

Z dniem zaprowadzenia wolnego handlu w byłej dzielnicy pruskiej urządzić należało stosownie do okólnika p. Wojewody Pomorskiego z dnia 27. lipca 1921 (l. dz. 6013/21 XI) przy poszczególnych Wydziałach Powiatowych tak zwane biura handlowe, celem potanienia chleba i zatrzymania w powiecie tej ilości zboża, jaka będzie do zapewnienia wyżywienia się ludności potrzebna. Celem normowania cen chleba w czasie przejściowym wyasygnował Rząd Rzeczypospolitej pewne kwoty, z których to funduszów przyznał p. Wojewoda Pomorski, pismem z dnia 28. lipca 1921 r. (l. dz 6014/21 XI) tutejszemu Wydziałowi Powiatowemu kwotę 27 922 605 mk. tytułem dotacji bezzwrotnej, oraz kwotę 23 867 292 mk. tytułem pożyczki zwrotnej. Dotacja bezzwrotna służyć miała w szczególności na potanienie chleba w czasie przejściowym. Stosownie do okólnika p. Wojewody Pomorskiego z dnia 14. lipca 1921 r. (l. dz. 5698/21 XI) cena chleba w czasie przejściowym nie powinna przewyższać ceny, jaka się każdorazowo ukształtuje na podstawie ceny zboża 2 500 000 mk. za 100 kg. Na podstawie tejże kalkulacji ustalono cenę mąki żytnej 80% na 1 850 mk. za ctr., po której to cenie wydawano mąkę piekarzom wzgl. handlarzom mąki. Różnicę zaś wynikającą pomiędzy pobieranemi 1 850 mk. za ctr. a ceną wówczas obowiązującą w wolnym handlu, dopłacano z przyznanej dotacji bezzwrotnej. Pożyczka zwrotna służyć miała na ewentualny zakup większych ilości zboża, celem zaopatrzenia powiatu w zboże chlebowe na dłuższy okres czasu. Kwoty tej powiat w tym cely nie wykorzystał.

Biuro handlowe zostało przy tutejszym Wydziale Powiatowym utworzone z dniem 15. sierpnia 1921 r. Do czasu urządzenia biura handlowego, a mianowicie do dnia 7. sierpnia 1921 r. włącznie, zaopatrywał ludność kategorji upoważnionych do pobierania chleba kartkowego (zobacz rozporządzenie w wydaniu nadzwyczajnem Orędz. Pow. nr. 128 z dnia 21. lipca 1921 r.) Powiatowy Urząd Zbożowy w likwidacji ze starych zapasów mąki. Liczba osób uprawnionych do pobierania chleba kartkowego w myśl cytowanego rozporządzenia wynosiła w powiecie tutejszym ca. 25 480—25 750 głów. Osobom tym wydawaliśmy do dnia 15. września 1921 r. włącznie rację 165 gramów mąki 80% na dzień i osobę, wzgl. 3 funty chleba tygodniowo po cenie 20 mk. za funt. Z dniem 16. września 1921 r. zniżyliśmy rację i wydawaliśmy do dnia 27. pazdziernika 1921 r. włącznie po 82 gramów mąki na dzień i osobę, wzgl. 3 funty chleba na dwa tygodnie po tej samej cenie za funt.

Za wydaną przez Powiatowy Urząd Zbożowy mąkę wypłaciliśmy z przyznanej nam na ten cel dotacji bezzwrotnej tytułem różnicy wynikającej pomiędzy 1 850 mk. za ctr., którą to kwotę pobrał Powiatowy Urząd Zbożowy od piekarzy wzgl. handlarzy mąki, a ceną wówczas obowiązującą w wolnym handlu, kwotę 6 905 490,65 mk. Po zaprzestaniu dostarczania mąki przez Powiatowy Urząd Zbożowy i równoczesnem utworzeniu się biura handlowego zawarliśmy z młynami tutejszego powiatu umowy, celem zapewnienia dalszego zaopatrzenia ludności w chleb tańszy. W tym celu zakupiliśmy przez poszczególne młyny ogółem 4 350 ctr. żyta po cenach od 3 000—5 600 mk. za ctr. czyli wypłaciliśmy ogółem za odnośną ilość żyta 16 438 000 mk. Przez przemiał wspomnianej ilości żyta uzyskaliśmy 3 480 ctr. mąki 80% oraz 652,50 ctr. ospy. Z wspomnianych 3 480 ctr. mąki obłożyły poszczególne młyny kartkami chlebowemi Nr. 1, 2 i 3 ogółem 3 080 ctr. mąki, którą to ilość zapłaciły nam po 1 850 mk. za ctr. czyli razem 5 698 000 mk., resztę zaś czyli nieobłożone kartkami chlebowemi 400 00 ctr. mąki przekazano po zakończeniu niniejszej akcji a mianowicie z dniem 15. 11. 21 r. na konto „zapasu zboża dla ubogich". Uzyskane 652 50 ctr. ospy sprzedaliśmy, stosownie do zawartej z młynami umowy, poszczególnym młynom po 2/3 zapłaconej ceny za żyto, czyli uzyskaliśmy przeto 1 643 809 50 mk. Za przemiał wspomnianych 4 350 ctr. żyta wypłaciliśmy poszczególnym młynom po 250 wzgl. 400 mk. za ctr. czyli razem 1 507 500 mk.

Stosownie do telegramu listowego pana Wojewody Pomorskiego (l. dz. XI. — 7732/21) powstrzymaliśmy z dniem 27. października 21 r. dalsze wydawanie chleba kartkowego ludności kategorji wymienionych w cytowanym rozp. Wszelkie zaś z tej akcji pozostałe subwencje i zapasy zboża przekazał pan Wojewoda Pomorski w myśl powyżej wspomnianego telegramu listowego, dla ludności, która według uznania p. starosty wsparcia potrzebuje.

Ponieważ przewidywać było można, że po zaprowadzeniu wolnego handlu, a tem więcej po zaprzestaniu wydawania chleba kartkowego, pewne war-

stwy ludności ubogiej, nie mającej sposobności i możliwości do takiego zarobkowania, które pozwoliłoby im na zakup chleba w wolnym handlu, narażone będą na głód, poczyniono w powiecie tutejszym jaknajwcześniej wszelkie możliwe kroki, celem zapobieżenia wspomnianym ewentualnościom.

Dlatego też jeszcze w dniu 21. lipca 1921 r. wydał pan Starosta odezwę do rolników powiatu chojnickiego, nawołując wspomnianych do dostawy do dyspozycji Wydziału Powiatowego choćby tylko 10 kg. żyta z morgi po zniżonej cenie, celem zaopatrzenia ludności najbiedniejszej naszego powiatu w chleb tańszy. Producenci rolni zrozumiawszy ważność niniejszej kwestji, zobowiązali się według nadesłanych wykazów poszczególnych gmin, do dostawy cr. 4 390 000 ctr. żyta do dyspozycji Wydziału Powiatowego.

Następnie zaś w dniu 9. sierpnia 1921 r. wydal p. starosta drugą odezwę zwracając się do osób wszelkich innych zawodów, aby ci również przyczynili się do ulżenia nędzy wśród ludności najbiedniejszej naszego powiatu, składając na te cele datki pieniężne. W tej myśli zebrały poszczególne gminy jako datki na chleb dla ubogich kwotę 383 625 mk., którą to kwotę złożono w tutejszej Powiatowej kasie komunalnej do naszej dyspozycji, na ewentualny zakup zboża, w razie niedostarczenia przez producentów rolnych powyższej ilości zboża.

W myśl nadesłanych raportów poszczególnych młynów dostawiono do dnia 31. 10. 1922 r. ogółem 3 242,41 ctr. żyta, z tej ilości 167,20 ctr. bezpłatnie, resztę zaś czyli 3 075,21 ctr. zapłaciliśmy po 1 250 mk. za ctr., czyli wypłaciliśmy ogółem 3 844 011,30 mk. Z wspomnianego zapasu przekazano 2,50 ctr. żyta młynowi Szacfer w Silnie na rozkusz. Przez przemiał dostawionych po potrąceniu 2,50 ctr. = 3 239,91 ctr. żyta uzyskaliśmy 2 591,23 ctr. mąki 80 % oraz 485,98 ctr. ospy. Za przemiał wspomnianej ilości żyta wypłaciliśmy po 150--300 wzgl. 1 200 mk. za ctr., czyli ogółem 1 159 575 mk. Uzyskane zaś 485,98 ctr. ospy sprzedaliśmy poszczególnym młynom po cenie 3000, 6000 wzgl. 7500 mk. za ctr., czyli uzyskaliśmy przeto razem 1 639 905 mk.

Z powyżej wspomnianego zapasu zboża wzgl. mąki, oraz pozostałych subwencji z poprzedniej akcji, zaopatrywał Wydział Powiatowy począwszy od dnia 15. 9. 1921 ca. 2 700 osób, uznanych przez poszczególne reprezentacje gminne, jako ubogich w całem tego słowa znaczeniu, a mianowicie kategorji uprawnionych do pobierania kart chlebowych dla ubogich, stosownie do rozporządzenia tutejszego, ogłoszonego w wydaniu nadzwyczajnego Oręd. Pow. z dnia 12. września 1921 r. Na odbytem w dniu 4. marca 1922 posiedzeniu komisji, składającej się z delegatów poszczególnych kółek rolniczych i Landbundu, zapadła między innemi następująca uchwała:

Wobec tego, że zapas dostawionego przez producentów rolnych zboża jest na wyczerpaniu, należy dotychczasową ilość ubogich o ile możności zredukować. Stosownie do powziętej uchwały zażądano od poszczególnych zarządów gminnych sporządzenia nowych spisów ubogich, kładąc nacisk na to, ażeby w spisach tych umieszczono tylko faktycznie ubogich, a tem samem zapewniono

wspomnianym zaopatrzenie na dłuższy okres czasu. Po nadesłaniu spisów, przesłaliśmy takowe poszczególnym delegatom kółek rolniczych celem stwierdzenia, którzy też przyczynili się do znacznego zredukowania dotychczasowej ilości ubogich. Z powodu przeprowadzonej redukcji zaopatrywał więc Wydział Powiatowy z połową kwietnia 1922 r. cr. 2 300 osób.

Zapas mąki uzyskanej z dostawionego nam żyta wynosił 2 591 93 ctr. czyli po doliczeniu przekazanych z poprzedniej akcji 400 ctr. ogólnie 2 991 93 ctr. Z zapasu tego obłożyły poszczególne młyny 2 955 97 ctr., za którą to ilość uzyskaliśmy po 1 850 wzgl. 4 200 za ctr. czyli ogółem 6 070 482 40 mk. Resztę z wspomnianego zapasu, a mianowicie 33 14 ctr. zapłacił nam młyn Sorgatz w Pawłowie wobec tego, że nie obłożył wspomnianego zapasu kartkami chlebowemi, po cenie targowej wówczas obowiązującej czyli po 8 000 mk. za ctr., przezco uzyskaliśmy 265120 mk.; zaś pozostająca reszta w ilości 2,82 ctr. znajduje się jeszcze w młynie Behrendt w Czersku, jako dotychczas nie obłożona kartkami chlebowemi. Na tem więc uzyskanej z dostawionego nam żyta zapas mąki jest wyczerpany.

Po wyczerpaniu się wspomnianego zapasu dostarczyły poszczególne młyny mąkę na kartki chlebowe z swych zapasów. Aż do ukończenia niniejszej akcji wydały poszczególne młyny na kartki chlebowe ogółem 832,68 ctr. mąki. za którą to ilość wypłaciliśmy młynom po cenach 12 500 do 24900 mk. za ctr. czyli ogółem 10875 342,50 mk.; czerpiąc z przekazanych z poprzedniej akcji subwencji, oraz z złożonych na ten cel datków pieniężnych.

Akcję zaopatrywania ludności ubogiej w chleb tańszy ukończyliśmy z dniem 23. listopada 1922 r.

W dniu 18. grudnia 1922 r. dostawiono jeszcze 80 ctr. żyta dla ubogich, za którą to ilość wypłaciliśmy 100 000 mk. Po ukończeniu niniejszej akcji pozostały więc jeszcze następujące zasoby: 2,82 ctr. mąki na młynie Behrendt w Czersku, 80 ctr. żyta na młynie Klotz w Chojnicach, oraz 659542,36 mk.

Pozostałe zapasy, t. j. 80 ctr. żyta i 2,80 ctr. mąki przydzielono w myśl uchwały Wydziału Powiatowego z dnia 26. marca 1923 r.:

1. Związkowi ubogich, Chojnice, 47 ctr. żyta,
2. Związkowi ubogich, Czersk, 33 ctr. żyta i 2,82 ctr. mąki.

Zaś pozostałe zasoby pieniężne przekazano na konto Powiatowej Rady Opieki Społecznej.

Administracja gmin wiejskich.

Organizacja gmin wiejskich nie jest w całem Państwie jednolita. Opiera się ona częściowo na ustawach państw zaborczych, do których poszczególne dzielnice Polski należały, częściowo zaś na tymczasowych dekretach władz polskich. W chwili wejścia w skład Rzeczypospolitej Polskiej Ziem b. zaboru pruskiego, istniał tutaj już samorząd gmin wiejskich oparty na ustawie gminnej

dla 7 wschodnich prowincji Monarchji z dnia 3. lipca 1891 r. (Zb. praw str. 233) Ustawa ta pozostała nadal w mocy z pewnemi tylko zmianami wprowadzonemi przez dekrety władz polskich.

Według rozporządzenia Ministerstwa b. dz. pruskiej z dnia 23. III. 20 r. o zmianie cytowanej ustawy pruskiej wszyscy radni gminni wybrani na mocy art. 1 i 2 tychże przepisów ukończyli swoje urzędowanie z dniem 1. kwietnia 22 r. Zarządzone z początkiem roku 1923. wybory do rad gminnych przeprowadzono przepisowo do 1. kwietnia rb. Wyborów jednakowoż do zarządów gminnych nie dokonano w terminie wszędzie należycie tak, że zatwierdzenie ich odwlekło się aż do końca roku 1923.

W powiecie chojnickim znajduje się 88 gmin wiejskich i 40 obszarów dworskich; 65 gmin mają rady gminne, zaś reszta 23 zgromadzenie gminne.

Administracja Wójtostw.

Obwody Wójtowskie nie mają zmian do wykazania. Istnieje 28 obwodów wójtowskich, w których sprawują urząd wójta wzgl. zastępcy następujące osoby:

Nr. bież.	Nazwa wójtostwa	Należące do obwodu gminy	Liczba dusz	Wójt	Zastępca
1	Łęg	Łęg Gotelpie Będźmierowice Stare Prusy	2 123 878 820 71	Wl. Sowiński	Augustyn Sikorski
2	Szynwałd	Legbąd Kurcze Klaskawa Twarożnica	826 389 538 414	Leon Pruszak	
3	Czersk	Czersk	6 705	Henryk Ziętara	H. Ziętara
4	Cis	Bielawy Łosiny Cis Nieżurawa	303 271 769 66	Ignacy Kliński	Antoni Brzeziński
5	Mokre	Łubna Malachin Mokre St. Juńcza Odry	591 783 351 155 427	Fr. Łącki	

Nr. bież.	Nazwa wójtostwa	Należące do obwodu gminy	Liczba dusz	Wójt	Zastępca
6	Wiele	Wiele Przytarnia Górki Borsk Wdzydze Tucholskie Podrąbiona Dąbrowa	1 298 413 589 167 286 216	Józef Rekowski	Bernard Sieracki
7	Karsin	Karsin Osowo Miedźno Bąk Cisewie	1 828 1 180 126 143 123	Cyryl Dobek	
8	Brusy	Brusy Czyczkowy Czapiewice Czarnowo	2 311 1 035 456 360	Stefan Januszewski	
9	Kosobudy	Kosobudy M. Glisno Huta	1 245 254 547	Jan Piechowski	
10	Leśno	Lubnia Zalesie Główczewice Wysoka Zaborska Lędy Skoszewo Windorp Kruczyny Orlik Leśno Kaszuba Przymuszewo	682 565 336 119 150 185 170 82 304 354 145 200	Leon Dysarz	
11	W. Chełmy	Swornegacie Rolbik W. Chełmy Małe Chełmy Laska	1 176 171 244 560 239	Januszewski, Brusy	

Nr. bież.	Nazwa wójtostwa	Należące do obwodu gminy	Liczba dusz	Wójt	Zastępca
12	Żabno	Męcikał Gieldon Czarniż Kłonia Żabno Czernica	460 168 456 117 114 136		Januszewski Brusy
13	Rytel	Rytel Zapędowo Lutom Uboga Żukowo Rytel ob. dw.	1 286 505 7 28 139 261	Franc. Gierszewski	
14	Krojanty	Krojanty Powałki Krojanty Kłodawa Jeziorki Zbeniny	40 309 287 130 348 133	J. Chrzanowski	
15	Chojniczki	Charzykowo Chojniczki Jarcewo Bachorze	379 300 356 200	J. Kroplewski	
16	Zamarte	Moszczenica Deręgowice Blumfeld Nowawieś Jerzmionki Zamarte Blumfeld ob. dw. Kamionka	221 277 161 90 160 344 116 14	Adam Wolszlegier	
17	Ogorzeliny	Szenfeld Ogorzeliny Angowice Nowydwór Coldanki	380 802 324 198 141	Adam Wolszlegier, Coldanki	
18	Silno	Silno Ostrowite	619 828	Stanisław Piorek	

Nr. bież.	Nazwa wójtostwa	Należące do obwodu gminy	Liczba dusz	Wójt	Zastępca
19	Sławęcin	Sławęcin Ciechocin	790 489	Adam Wolszlegier, Coldanki	
20	Sternowo	Nowacerkiew Sternowo Gockowice Objezierze Nowacerkiew obsz. dworski	560 373 137 113 79	Paweł Karczyński, Zakł. Popr. Chojnice	
21	Pawłowo	Lichnowy Racławki Pawłowo Pawłówko Granowo	780 170 332 165 242	Teofil Świetlik, Lichnowy	
22	Borzyszkowo	Borzyszkowo W. Gliśno Ostrowite Wojsk	453 367 351 319	Teofil Lipiński, Lipnice	
23	Brzeźno	Brzeźno Łąkie	1 392 720	August Kiedrowski, Brzeźno	
24	Ziel. Chocina	Mielno Ziel. Chocina	679 469	Jan Gliszczyński, Modziel	
25	Borowe	Borowe Osusznica	1 307 271	Jan Gliszczyński, Modziel	
26	Konarzyny	Konarzynki gmina Konarzyny Konarzynki ob. dw. Ciecholewy Hohenkamp Chociński Młyn	130 695 132 194 101 76	Baron Lerchenfeld, Żychce	
27	Lipnice	Prądzona Lipnice Luboń Prądzonka Zapceń Kiedrowice Kiedrowice ob. dw.	449 499 286 190 336 407 131	Teofil Lipiński	
28	Żychce	Kiełpin Żychce	343 547	Jan Dykier, Dzięgel	
29	Chojnice		10 435		

Administracja Urzędów Stanu Cywilnego.

Obwody Urzędu stanu cywilnego nie mają zmian do wykazania. Niżej podane osoby sprawują Urząd stanu cywilnego względnie zastępcy:

Nr. bież.	Urząd stanu cywilnego	Sąd powiatowy	Urzędnik stanu cywilnego	Zastępca
1	Chojnice	Chojnice	Dr. Sobierajczyk	Besert
2	Angowice	„	Radtke Stanisław	Franc. Sigmański
3	Brusy	„	Januszewski	Kinka Feliks
4	Borzyszkowo	„	Łukaszewicz J.	Łukaszewicz Jan
5	Brzeźno	„	Brzeziński Aleks.	Kos Jan
6	Borowy Młyn	„	Rudnik Józef	Rudnik Franc.
7	Czersk	Czersk	Ziętara Henryk	Bierwald Maks, I. zastępca, Ostrowski J., II. zastępca
8	Chojniczki	Chojnice	Gierszewski Jan	Kłos Stanisław
9	Krojanty	„	Dyrks Ulryk	Kroplewski J.
10	Konarzyny	„	Zieliński St.	
11	Karsin	„	Gawrych St.	Prądzyński Edward
12	Lipnica	„	Babiński Antoni	
13	Leśno	„	Dysarz Leon	Sikorski Edmund
14	Łęg	„	Sowiński Wł.	Sikorski August
15	Mokre	„	Mięsikowski Fran.	Osowski Anast.
16	Ostrowite	„	Chmurzyński Fran.	Osowski Anast.
17	Rytel	„	Braatz Ant.	Gierszewski Alojzy
18	Pawłowo	„	Kubath Bernard	Rhode Kazimierz
19	Swornegacie	„	Meloch Jan	Murawski Alfons
20	Sternowo	„	Kamiński Józef	Beethke Roman
21	Szynwald	„	Kruth Franc.	Rolbiecki Antoni
22	Silno	„	Schroeder Otton	Doege Wł.
23	Wiele	„	Przytarski Józef	Główczewski Bolesław
24	Zychce	„	Dykier Michał	Dykier Jan
25	Ziel. Chocina	„	Gliszczyński Jan	Zmuda-Trzebiatowski
26	Zamarte	„	Orłowski Andrzej	Drewek Jan

Spis Radców Sierot.

a) Gminnych.

Nr. bieżący	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot
1	Angowice	Stanisław Radtke
2	Brusy	Feliks Kinka
3	Bąk	Józef Westfal
4	Będźmierowice	Andrzej Janosz
5	Bielawy	Stanisław Łangowski
6	Blumfeld	Wojciech Ziss
7	Borowy młyn	Franciszek Bińczyk
8	Borsk	Jan Kuczkowski
9	Borzyszkowo	Marceli Ziółkowski
10	Brzeźno	Aleksander Brzeziński
11	Ciechocin	Ks. prob. Wojciech Wilm
12	Charzykowo	Jan Gierszewski
13	Chełmy Małe	Wincenty Gliszczyński
14	Chojniczki	Jan Brac
15	Czapiewice	Franciszek Czapiewski
16	Czarniż	Antoni Lewiński
17	Czarnowo	Aleksander Dargas
18	Czersk	Teodor Repiński
19	Czyczkowo	Andrzej Szczepański
20	Deręgowice	Józef Rink
21	Giełdon	Cysewski Marcin
22	Gliśno	Jan Spiczak
23	Gliśno Małe	Bronisław Tumiński
24	Główczewice	Teofil Kąkolewski
25	Gockowice	Antoni Mellwig
26	Gotelpie	Franciszek Wąs
27	Granowo	Jan Rhode
28	Górki	Michał Jarząbek
29	Huta	Jan Schmidt
30	Jerzmionki	Ks. prob. Andrzej Gronau
31	Karsin	Cyryl Dobek
32	Kielpin	Michał Kolter
33	Kiedrowice	Józef Łącki
34	Klaskawa	Józef Pastwa
35	Klonia	Leon Kroplewski

Nr. bieżącey	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot
36	Kłodawa	Józef Januszewski
37	Konarzyny	Leon Binka
38	Konarzynki	Franciszek Winkowski
39	Kosobudy	Jan Piechowski
40	Krojanty	Bruno Riedel
41	Kruszyny	Franciszek Borzyszkowski
42	Kurcze	Franciszek Kruth
43	Łęg	Piotr Bruski
44	Łąkie	Augustyn Ginter
45	Legbąd	Alojzy Szwoch
46	Lędy	Ignacy Czapiewski
47	Lichnowy	Bernard Kubak
48	Lipnica	Jan Borzyszkowski
49	Łosiny	Jan Ebertowski
50	Łubna	Jan Baszanowski
51	Lubnia	Jan Warzyński
52	Luboń	Franciszek Wirkus
53	Malachin	Piotr Janikowski
54	Męcikał	
55	Miedźno	Damjan Wołoszyk
56	Mielno	Maciej Tyda
57	Mokre	Leonard Adamczyk
58	Moszczenica	Jan Rink
59	Nowacerkiew	Feliks Sartowski
60	Nowawieś	Józef Mitzinek
61	Nowydwór	Józef Hanula
62	Odry	Władysław Gończa
63	Ogorzeliny	Ks. prob. Otton Gronau
64	Orlik	Wincenty Skwierawski
65	Osowo	Jan Czapiewski
66	Ostrowita	Franciszek Eckmann
67	Ostrowite	Ks prob. Wojciech Wilm
68	Osusznica	Mikołaj Hapka
69	Prądzona	Robert Kulink
70	Prądzonka	Jan Szyca
71	Przytarnia	Ks. prob. Szydzik
72	Rytel	Franciszek Drewek

Nr. bieżący	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot
73	Rolbik	Szymon Warnke
74	Silno	Ks. prob. Konrad Kallas
75	Skoszewo	Jan Ostrowski
76	Sławęcin	Józef Behrendt
77	Zapceń	Leon Hinc
78	Stara Juńcza	Augustyn Behrendt
79	Swornegacie	Ks. Józef Czapiewski
80	Sternowo	Augustyn Pański
81	Wiele	Franciszek Rzoska
82	Windorp	Józef Borzyszkowski
83	Wdzydze Tucholskie	Paweł Miętki
84	Wojsk	Marcin Prądziński
85	Wysoka Zaborska	Józef Trzebiatowski
86	Zalesie	Jan Theus
87	Zapędowo	Benno Brzeziński
88	Chocina	Michał Dykier

b) W obszarach dworskich.

Nr. bieżący	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot
89	Bachorze, obszar leśny	Ulrych Raszke
90	Blumfeld	Władysław Łukowicz
91	Chociński Młyn, obszar leśny	Teodor Radomski
92	Ciecholewy	Jan Rudziński
93	Cisewie	Feliks Piepiora
94	Chełmy Wielkie	Stanisław Sikorski
95	Cołdanki	Adam Wolszlegier
96	Czernica, obszar leśny	Wawrzyniec Żywicki
97	Cis, obszar leśny	Stopa, nauczyciel
98	Dąbrowa	Józef Dorszyński
99	Jarcewo	Antoni Jankowski
100	Jeziorki	Ks. prob. Gronau
101	Kamionka, obszar leśny	Andrzej Orłowski
102	Kaszuba	Bronisław Główczewski
103	Kiedrowice, obszar leśny	Augustyn Dalecki
104	Konarzynki	Stanisław Zieliński
105	Krojanty	Jerzy Wittstock
106	Laska, obszar leśny	Stanisław Kaźmierczak
107	Leśno	Franciszek Kitzermann
108	Lutom	Benno Brzeziński

Nr. bieżący	Nazwa miejscowości	Imię i nazwisko radcy sierot
109	Nieżurawa	Jan Tylicki
110	Nowacerkiew	Józef Sztelmaszowski
111	Objezierze	Jan Roth
112	Pawłowo	Józef Sojkowski
113	Pawłówko	Leon Lewandowski
114	Podrąbiona	Franciszek Knuth
115	Powałki	Jan Sarnowski
116	Stare Prusy	Antoni Cieśliński
117	Przymuszewo, obszar leśny	Stanisław Kaźmierczak
118	Racławki	Walter Nahgel
119	Rytel, obszar leśny	Teofil Pozorski
120	Szenfeld	Dr. Bolesław Wolszlegier
121	Twarożnica, obszar leśny	Jan Kosiedowski
122	Uboga	Owsianny
123	Żabno	Józef Rożek
124	Zamarte	Alojzy Haase
125	Zbeniny	Józef Chrzanowski
126	Żukowo, obszar leśny	Hieronim Ćwieklak
127	Żychce i Rowista	Jan Meier
128	Hohenkamp, obszar leśny	Leon Szulc

Spis akuszerek obwodowych.

Nr. bież.	Obwód akuszerki i do tego należące miejscowości	Imię i nazwisko akuszerki obwodow.	Miejsce zamieszkania
	Chojnice		
1	1. Angowice 2. Moszczenica 3. Szenfeld 4. Coldanki 5. Stendershof 6. Zamarte 7. Ackerfelde 8. Karlshof	Korth Wilhelmina Trzebiatowska Szydlewska Hamerska Marta Jankowska Joanna Najdowska Agn.	Chojnice, Młyńska 3 „ „ „ „ „ Cegl. 44

Nr. bież.	Obwód akuszerki i do tego należące miejscowości	Imię i nazwisko akuszerki obwodow.	Miejsce zamieszkania
2	Chojniczki 1. Charzykowo 2. Funki 3. Chojniczki 4. Wilhelminenhöhe 5. Jarcewo 6. Czartołomie 7. Piła 8. Hülfe (Pomoc) 9. Bachorze 10. Wolność 11. Hohenkamp	Funkcje pełnią akuszerki z Chojnic	
3	Krojanty 1. Kłodawa 2. Krojanty gmina 3. Krojanty ob. dw. 4. Grunsberg 5. Jabłoń majątek 6. Sandkrug 7. Globus gosp. 8. Kwieki majątek 9. Jasno i Mielki 10. Powałki ob. dw. 11. Klosnowo mająt. 12. Eulalin majątek 13. Grünsee „ 14. Josefsberg „ 15. Nowymłyn 16. Ostrowite kol. 17. Zbeniny	Funkcje pełnią akuszerki z Chojnic	
4	Zamarte 1. Nawawieś 2. Blumfeld 3. Blumfeld ob. dw. 4. Katharinenhof maj. 5. Deręgowice 6. Jerzmionki 7. Zamarte 8. Paulinenau 9. Kamionka leś.	Marja Weilandt	Jerzmionki

Nr. bież.	Obwód akuszerki i do tego należące miejscowości	Imię i nazwisko akuszerki obwodow.	Miejsce zamieszkania
4	Ogorzeliny 10. Ogorzeliny 11. Melanowo 12. Melanówko 13. Nowydwór	Marja Weilandt	Jerzmionki
5	Pawłowo 1. Granowo 2. Lichnowy 3. Pawłowo 4. Pawłówko 5. Lipienice maj. 6. Racławki	Funkcje pełnią akuszerki z Chojnic	
6	Silno 1. Silno 2. Ostrowite 3. Ciechocin 4. Sławęcin	Ida Riesop Elżbieta Semrau	Silno Sławęcin
7	Sternowo 1. Objezierze 2. Białebłoto 3. Gockowice 4. Jeziorki 5. Sternowo 6. Nicponia 7. Jakubowo 8. Grambach leś. 9. Szl. Nowacerkiew 10. Nowacerkiew	Anna Zybura	
8	Czersk 1. Czersk 2. Grünkrug 3. Lubianka kol.	Stan. Rozkwitalska	Czersk
	Cis 4. Bielawy 5. Kwieki 6. Cis 7. Gutówiec 8. Johannesberg 9. Neuwodak leś. 10. Stodolka kol. 11. Szendorf 12. Nieżurawa 13. Klodnia 14. Sienica 15. Łosiny	Angel. Nieborowska	Czersk

Nr. bież.	Obwód akuszerki i do tego należące miejscowości	Imię i nazwisko akuszerki obwodowej	Miejsce zamieszkania
9	Legbąd 1. Ustronia leś. 2. Twarożnica 3. Konefka kol. 4. Ostrowite kol. 5. Szynwałd 6. Łukowo kol. 7. Łukowo leśn 8. Twarożnica nadleśnictwo 9. Klaskawa 10. Mośna 11. Kurcze 12. Josefsberg 13. Legbąd 14. Lasek	Pelagja Kufel	Legbąd
10	Rytel 1. Rytel 2. Karlsbraa 3. Rytel nadleś. 4. Kosowania 5. Mała Klonia 6. Konigortek 7. Luton 8. Mühlhof-Ostrowo 9. Przyjasz 10. Rytel dworzec 11. Rytel leśn. 12. Teszenkrug leśn. 13. Uboga 14. Zapędowo 15. Gardki kol. 16. Lutom 17. Lutomski Most 18. Lutomski młyn 19. Żukowo 20. Brda 21. Wędoły leś.	Anna Sabinarz	Rytel

Nr. bież.	Obwód akuszerki i do tego należące miejscowości	Imię i nazwisko akuszerki obwodowej	Miejsce zamieszkania
11	Mokre 1. Łubna 2. Kamionka 3. Budziska 4. Elisenthal leśn. 5. Stara Juńcza 6. Odry 7. Malachin 8. Mokre 9. Stara Juńcza 10. Miedzno 11. Wojtalski Młyn 12. Gotelpie 13. Pustki	Funkcje pełnią akuszerki z Czerska	
12	Łęg 1. Łęg 2. Łęg kol. 3. Złemięso 4. Lipki 5. Kesza 6. Stare Prusy 7. Zawada mająt. 8. Przyjaźnia 9. Będźmierowice	Leokadja Stoltmann	Łęg
13	Karsin 1. Bąk 2. Cisewie 3. Karsin 4. Popiagóra 5. Osowo 6. Zamość	Karolina Miętka	Karsin
14	Wiele 1. Borsk 2. Dąbrowa 3. Górki 4. Kliczkowy 5. Wdzydze Tuchol. 6. Barłogi 7. Podrąbiona 8. Lipa 9. Wiele 10. Przytarnia	Anna Rekowska	Wiele

Nr. bież.	Obwód akuszerki i do tego należące miejscowości	Imię i nazwisko akuszerki obwodowej	Miejsce zamieszkania
15	Lesno 1. Główczewice 2. Kaszuba i Warszyn 3. Kruszyny 4. Lędy 5. Przymuszewo 6. Leśno 7. Lubnia i Lamk 8. Orlik 9. Windorp 10. Peplin 11. Skoszewo 12. Wysokazaborska 13. Zalesie	Walent. Przeworska	Leśno
16	Brusy 1. Brusy 2. Glinki 3. Czapiewice 4. Czarnowo 5. Czyczkowy	Anna Ott Franc. Grabowska	Brusy Czyczkowy
17	Kosobudy 1. Huta 2. Broda 3. Chłopowo 4. Rudziny 5. Glisno 6. Kosobudy 7. Kinice	Leok. Bączkowska	Kosobudy
18	W. Chelmy 1. Łaska 2. Parszyn 3. Rolbik 4. Swornegacie 5. Widno 6. W. Chelmy 7. M. Chelmy	Marjanna Czarnowska	Swornegacie

Nr bież.	Obwód akuszerki i do tego należące miejscowości	Imię i nazwisko akuszerki obwodowej	Miejsce zamieszkania
19	Żabno 1. Czarniż 2. Olszyny 3. Czernica 4. Spiernia 5. Giełdon 6. Okręglik 7. Trzemaszno 8. Kłonia 9. Męcikał 10. Dąbrówka 11. Kosobudno 12. Perowa 13. Pokrzywno 14. Struga 15. Turowice 16. Żabno	Juljana Januszewska	Brusy
20	Konarzyny 1. Konarzyny 2. Konarzynki 3. Konarzynki ob. dw. 4. Zielona Huta 5. Ciecholewy 6. Chociński Młyn 7. Kepernica 8. Bobylon 9. Kiełpin 10. Binduga 11. Nowa Karczma 12. Żychce 13. Kampina 14. Jonki	Marja Szyca	Konarzyny
21	Zielona Chocina 1. Mielno 2. Mielano 3. Karpno 4. Parszanica 5. Modziel 6. Mogiel 7. Zielona Chocina 8. Mierosław 9. Dzięgel 10. Ziel. Chocina leśn.	Kiedrowska	Karpno

Nr. bież.	Obwód akuszerki i do tego należące miejscowości	Imię i nazwisko akuszerki obwodowej	Miejsce zamieszkania
22	Borowe 1. Borowe 2. Upilka 3. Wierzchnościna 4. Osusznica 5. Nowa Osusznica 6. Owsne Ostrowy 7. Rutzenwalde 8. Osowa 9. Rozochy 10. Balkenbrück 11. Kobyla Góra 12. Ferdynandshof	Funkcje pełni akuszerka obw. Zielona Chocina	
23	Lipnice 1. Lipnice 2. Smolżyn 3. Luboń 4. Hamermłyn 5. Modrzejowo 6. Rudnik 7. Stoltmany 8. Prądzonka 9. Zapceń 10. Kiedrowice gmina 11. Kiedrowice ob. dw. 12. Prądzona Borzyszkowo 13. Borzyszkowo 14. W. Gliśno 15. Ostrowite 16. Wojsk	Ksawerja Kluczyńska	Lipnice
24	Brzeźno 1. Brzeźno 2. Łąki 3. Janowo 4. Brzozowo	Brzezińska	Brzeźno

Sąd Rozjemczy.

Obwód Swornegacie: Bolesław Maliszewski, zastępca Tyda,
„ Lendy Trzebiatowski, Wysoka Zaborska, zastępca Cysewski, Główczewice
„ Leśno Goebel Zalesie, zastępca Główczewski Lamk,
„ Brusy Mynett, zastępca Maksym. Wenda,
„ Kosobudy Piechowski, zastępca Lewandowski,
„ Wiele Przytarski, zastępca Sieracki,
„ Łęg Bruski, zastępca Sikorski,
„ Czersk Pozorski, zastępca Węckowski,
„ Szynwałd, Kruth, zastępca Hilary Hofman,
„ Rytel Antoni Krenski, zastępca Muszyński Aleksander,
„ Chojniczki Pruszak, zastępca Guski,
„ N. Cerkiew Dyrks Bruszka, zastępca Laugner, Pawłowo,
„ Ostrowite Piorek Silno, zastępca Koczorowski Ostrowite.
„ Szenfeld Kowalski sołtys Moszczenica, zastępca Juljan Padechowicz Szenfeld,
„ Konarzyny Zaremba Juljusz, Konarzyny, zastępca Hieronim Landmesser, Konarzyny,
„ Żychce Michał Dykier Jonki, zastępca Augustyn Koliński, Zielona Chocina,
„ Brzeźno Aleksander Brzeziński, nauczyciel Brzeźno, zastępca Jan Kos sołtys Brzeźno,
„ Borzyszkowy Makowski, organista, Borzyszkowy, zastępca Leon Marchlewicz, kupiec, Borzyszkowy,
„ Lipnice Józef Główczewski, gospodarz, Lipnice, zastępca Babiński, dozorca szos, Lipnice,
„ Ziel. Chocina Gliszczyński, wójt, Modziel, zastępca Wincenty Zmuda-Trzebiatowski, Parszczenica,
„ Borowe Jan Ryngwelski, urzędnik łąk z Rosochy, zastępca Adamczyk, gospodarz, Borowe.

Wykaz taksatorów bydła i koni.

Według § 17. przep. wyk. do ustawy zarazy bydlęcej z dnia 25. lipca 1911. wybrani taksatorzy:

Okręg Krojanty: Dyrks Kruszka
Pruszak Krojanty
Sołtys Januszewski — Kłodawa

„ Łęg Lipski — Łęg
Walkowski — Będźmierowice
Kropidłowski Damazy — Przyjaźnia

Okręg	Mokre	Kropidłowski — Mokre
		Gatz — Mokre
„	Szynwałd	Zieman — Mokre
		Sękowski — Legbąd
„	Czersk	Ostrowski Ignacy — Czersk
		Lipiński — Czersk
		Maks Gross — Czersk
„	Pawłowo	Główczewski — Lipienice
		Langner — Pawłowo
		Nahgel — Racławki
„	Ogorzeliny	Köhn — Angowice
		Górecki Jan — Ogorzeliny
		Janowski sołtys — Ogorzeliny
„	Sternowo	Roth — Objezierze
		Pokrzywnicki — Nowa Cerkiew
		Sartowski — Nowa Cerkiew
„	Zamarte	Parpart — Zamarte
		Łukowicz — Blumfeld
		Kowalski — Moszczenica
„	Karsin	Knuth — Karsin
		Dobbek — Karsin
		Niemczyk — Karsin
„	Brusy	Jagalski — Brusy
		Kinka sołtys — Brusy
		Napiątek — Brusy
„	Leśno	Sikorski — Leśno
		Wietersheim — Przymuszewo
		Maksym. Cysewski — Główczewice
		Główczewski, Kaszuba,
„	Cis	Kliński — Kłodnia
		Rozkosz — Twarożnica
„	Wiele	Lange — Dąbrowo
		Przytarski — Wiele
		Bruski — Przytarnia
„	Żabno	Baer — Giełdon
		Gierszewski — Męcikał
		Lewiński — Czarniż,
„	Kosobudy	Krefft — Kosobudy
		Sikorski — Glisno,
„	W. Chełmy	Stefan Sikorski
		Gliszczyński — Małe Chełmy
		Gliszczyński — Swornegacie,

Okręg	Silno	Behnke Józef — Ostrowite
		Piwonka — Ostrowite
		Gierszewski — Silno
„	Sławęcin	Janowitz — Ciechocin
		Szulc — Sławęcin
		Bünger — Ciechocin
„	Chojniczki	Pink — Jarcewo
		Kreich — Czartolomie
		Gierszewski — Męcikał
„	Chojnice	Bethke — Chojnice
		Eilers — Chojnice
		Doepke — Chojnice
		Fenske — Chojnice
„	Konarzyny	Zierold — Konarzyny
		Ks. Szulc — Konarzyny
		Lemańczyk — Konarzyny
„	Borowe	Ryngwelski — Borowe
		Adamczyk — Borowe
		Olik — Borowe
„	Ziel. Chocina	Jan Dykier — Dzięgiel
		Gierszewski Antoni — Ziel. Chocina
		Tyborczyk Franciszek — Mielno
„	Lipnica	Prądziński Wincenty — Lipnica
		Orłowski Paweł — Lipnica
		de Werbno-Łaszewski — Osusznica
„	Brzeźno	Wójt Kiedrowski — Brzeźno
		Koss sołtys — Brzeźno
		Sołtys Trzebiatowski — Łąkie
„	Żychce	v. Rütz — Żychce
		Wirkus Jan — Kiełpin
		Kolter Michał
„	Borzyszkowo	Ziołkowski Jan, sołtys — Borzyszkowo
		Łukaszewicz Józef — Borzyszkowo
		Rekowski Jakób — Borzyszkowo

Zarząd Powiatowej Kasy Oszczędności.

Starosta Szambelan Sikorski, od 28. VI. 23. Starosta Jan Popiel
Juljusz Schreiber — Chojnice
Jan Główczewski — Lipieniec
Ryszard Fenske — Chojnice
Jan Kaletta — Chojnice

Komisja Rewizyjna Powiatowej Kasy Oszczędności i Kasy Komunalnej za rok 1922/23.

Jan Główczewski — Lipienice
Jan Kaletta — Chojnice
Adam Wolszlegier — Cołdanki

Rzeczoznawcy dla oszacowania szkód polnych.

Juljan Padechowicz — Szenfeld
Wincenty Czarnowski — Zapędowo
Józef Chrzanowski — Zbeniny
Paweł Walkowski — Będźmirowice
Ernest Eilers — Chojnice
Stachnik — Stendershof.

Zastępcy:

Marjan Langner — Pawłowo
Jan Gierszewski — Charzykowo
Cyryl Dobbek — Karsin.

Mężowie zaufania do:

a) Wydziału Sądu Powiatowego w Chojnicach na wybór ławników i przysiężnych.

Antoni Skorczewski — Kinice
Jan Główczewski — Lipienice
Jan Kaletta — Chojnice
Józef Chrzanowski — Zbeniny
Jan Dykier — Dzięgel
Jan Bruski — Przytarnia

b) Wydziału Sądu Powiatowego w Czersku:

Józef Ostrowski — Czersk
Henryk Ziętara — Czersk
Damazy Kropidłowski — Przyjaźnia
Władysław Sowiński — Łęg
Cyryl Dobbek — Karsin
Hilary Hoffmann — Lasek.

Komisja poboru koni wojskowych w wypadku wojny.

Jan Główczewski — Lipienica
Karol Kreich — Czartolomie
Jan Dykier — Dzięgel.

Zastępcy:

Roman Stamm — Chojnice
August Kiedrowski — Brzeźno
Józef Różek — Żabno

Na obwód Czersk:

Damazy Kropidłowski — Przyjaźnia
Władysław Lipski — Łęg
Hilary Hoffmann — Lasek.

Zastępcy:

Cyryl Dobbek — Karsin
Franciszek Łącki, wójt, Łubna
Jan Bruski — Przytarnia.

Komisja podatku budynkowego.

Stefan Januszewski — Brusy
Aleksander Konitzer — Czersk
Jakób Piotrowski — Brusy

Zastępcy:

Wincenty Główczewski — Lamk
Wójt Gliszczyński — Modziel.

Komisja poborowa.

Adam Wolszlegier — Cołdanki
Piotr Górecki — Chojnice
Józef Ostrowski — Czersk
Józef Różek — Żabno

Zastępcy:

Jan Dykier — Dzięgel
Antoni Krenski — Rytel
Leonard Wróblewski — Brusy

Powiatowa władza pośrednicza.

Henryk Ziętara — Czersk
Jakób Piotrowski — Brusy
Władysław Sowiński — Łęg
Karol Kreich — Czartołomie
Alojzy Pruszak — Krojanty
Hilary Hoffmann — Lasek
Józef Chrzanowski — Zbeniny
Karol Stamm — Chojnice.

Komisja wymiaru podatku dochodowego.

Edmund Sikorski — Leśno
Jan Bruski — Przytarnia
Antoni Kaźmierski — Chojnice
Józef Ostrowski — Czersk
Alojzy Pruszak — Krojanty

Zastępcy:

Franciszek Skwierawski — Brusy
Antoni Skorczewski — Kinice
Władysław Sowiński — Łęg
Damazy Kropidłowski — Przyjaźnia
Teodor Adamczyk — Borowe
Franciszek Czarnowski — Zalesie.

Komisja Kwaterunkowa.

Jan Główczewski — Lipienice
Ulryk Dyrks — Kruszka.

Zastępcy:

Ryszard Fenske — Chojnice
Antoni Skorczewski — Kinice.

Komisja szacunkowa przy dostarczeniu roli (§§ 16, 17 ustawy o świadczeniach wojennych).

Jakób Piotrowski — Brusy
Żychliński — Rytel
Ulryk Dyrks — Kruszka
Piorek — Silno
Tyborski — Konarzynki
Cyryl Dobbek — Karsin
Marjan Rożek — Chojnice
Józef Gierszewski — Męcikał

Komisja licencjonowania ogierów.

Edmund Sikorski — Leśno
Karol Kreich — Czartołomie
Ulryk Dyrks — Kruszka

Zastępcy:

Jan Główczewski — Lipienice
Józef Różek — Żabno
Adam Wolszlegier — Cołdanki.

Rolnictwo.

Hodowla zwierząt domowych, jedna z najważniejszych gałęzi w gospodarstwie rolnem, ucierpiała bardzo w dobie lat ostatnich, tak z powodu wojny jak i braku środków materjalnych na zakupno odpowiednich rozplodników itp. Opieki i pomocy wymaga szczególnie hodowla włościańska.

Pomorska Izba Rolnicza, rozumiejąc aż nadto potrzebę podniesienia stanu hodowli bydła włościańskiego, wszczęła już dawno akcję zakładania stacji rozplodników po gminach, nie mających dostatecznych środków na zakupno tychże, udzielając im bądź to pożyczek bezpośrednich, bądź też zasiłków. Obecnie Izba Rolnicza nie zmieniając formy powyższej pomocy, będzie zakładać w miarę stojących jej do dyspozycji środków w gminach, nie mogących z własnych środków zakupić rozpłodnika, stacje stadników, knurów i tryków własnym kosztem.

Na urządzenie tych stacji jednakże są potrzebne olbrzymie fundusze, których Skarb Państwa w dostatecznej ilości udzielić nie może. Wydział Powiatowy udzielał od wypadku do wypadku subwencji powiatowych na stacje rozpłodników, premjowanie stadników włościańskich podczas licencji powiatowych, by w ten sposób zachęcić włościan do utrzymania i oddawania do użytku publicznego dobrych buhaji.

Na powiaty Chojnice, Tuchola i Sępólno utworzyla Pomorska Izba Rolnicza inspekcję hodowlaną przy szkole rolniczej w Chojnicach. Inspekcja wspomniana udziela wszelkich informacji tyczących się żywienia, pielęgnowania bydła, trzody chlewnej itp.

Chojnice, dnia 29. marca 1924 r.

Wydział Powiatowy

(—) **Popiel**, Starosta

(-) **Dr. Sobierajczyk** (-) **Gliszczyński** (-) **Chrzanowski** (-) **Sikorski** (-) **Kreich**

Członkowie.